

Erling Dahl jr.

Grieg-jubileet og barna

Som en stor del av verden for øvrig, men selvfølgelig i enda større grad, feiret Bergen, Edvard Griegs fødeby, i 1993 hans 150-års jubileum. Dette var en stor begivenhet som fikk betydning langt ut over byens grenser, og den store utstillingen som ble skapt i Vestlandske Kunstindustrimuseum, gikk også på vandring utenfor landets grenser. Arbeidet med å gi barna del i feiringen, ble beskrevet av Erling Dahl jr., intendant ved Trolldhaugen.

Edvard Grieg var ikke bare opptatt av å skrive musikk. Han var opptatt av det aller meste i samfunnet. Da man satte i gang med Griegjubileet, måtte man finne en målsetting. Målsettingen fant man i Edvard Griegs eget syn på kunst, på livet og på samfunnet. Kunstneren, kunsten generelt, og i jubileumssammenheng Grieg spesielt skulle være det sentrale. Grieg sa selv at kunsten skal ikke ut til folket. Det er folket som skal heves opp til kunsten. Det vil si at Griegs musikk ikke skulle tilpasses, men at vi skulle forsøke å tilpasse oss - eller nærme oss kunsten.

Dermed ble det naturlig at vi skulle legge stor vekt på den oppvoksende slekt. De skulle få kontakt med kunsten, ikke en tilpasset variant av Grieg. Vi har en del tilpassede varianter, f.eks. "Norge Rundt"-melodien. Hovedmålsettingen for Griegjubileet var at man i arbeidet for og med unger skulle ta dette på alvor. Heldigvis ble jubileet ordnet på en måte og med folk som hadde som målsetting at kunsten skulle stå i sentrum, og ikke de prestasjoner som administrasjonen sto for.

Hele jubileet ble gjennomført med relativt beskjedne midler: det kostet det samme som det første kvarteret av åpningsseremonien ved OL på Lillehammer kostet, 22 millioner kroner. Hele den "lille" summen utløste aktiviteter på kulturfronten i Norge som vi ikke har sett maken til noen gang.

Det ble tidlig formulert at satsingen på barn og unge skulle være høyt prioritert. Selv om det tilhørende departement ikke var så raus med penger, ga man ikke opp av den grunn. Det ble derfor ganske fort engasjert folk som skulle hjelpe: skoleverk,

Erling Dahl jr.

frivillige organisasjoner osv. som skulle sette i gang Griegprosjekter. Det første produkt som ble utgitt, var et idéhefte for grunnskolen. Det ble utarbeidet i Bergen, men distribuert over hele landet. I kjølvannet av dette heftet, ble det utarbeidet egne hefter for ulike aldersgrupper. Det ble dannet en arbeidsgruppe som skulle lage et hefte for barnehagene - eller førskolen - ett for grunnskolen og ett for videregående skole. Disse idéheftene eller arbeidsheftene ble utstyrt med kassetter, og de ble da distribuert.

Over 4000 prosjekter ble gjennomført i skoleverket i Norge takket være den inspirasjon de fikk gjennom dette materialet, og takket være den iboende kraft som fantes hos lærere, musikere og ikke minst ungene som følte at dette var noe ekte som hadde betydning, og grep det begjærlig.

Her i Bergen ble det tidlig i Griegjubileumssammenheng i skoleverket besluttet at 1993 skulle være et satsingsår for Grieg i skolen. Enhver skole i Bergen hadde sine egne Griegprosjekter. Det foregikk på mange vis og med ulike utgangspunkt. Det var samarbeid mellom musikkskolene og sentrumsskolene, vi hadde Griegrock. Om jeg ikke blir husket for noe annet, vil jeg bli husket som den intendanten på Troldhaugen som inviterte rockemusikere til å spille i Trollsalen. Både profesjonelle og rockeverkstedet fra Åsane. Selv om originalutgaven av Grieg er bedre enn rockeversjonene, er det interessant at man lar seg inspirere. Det ble laget portrettkonkurranser, det ble laget spillekonkurranser, det ble gitt kurs og mye mer.

På Troldhaugen utviklet vi tre prosjekt for 1993. Det ene var et musikalsk eventyr som het "Edvard, Peer og Dovregubben". Det ble spilt i Trollsalen. Alle seksåringer i Bergen ble invitert til å se forestillingen, og fikk en omvisning etterpå. Vi hadde ca. 3000 seksåringer på besøk i 1993. For fjerdeklassingene i Bergen har vi i flere år hatt et opplegg der de kan komme til Troldhaugen og få en skolekonsert med Grieg og folkemusikk i sentrum. Også med omvisning i tillegg.

I fjor hadde Rikskonsertene en storsatsing på Grieg. Her i Hordaland hadde de tolv musikere i sving på alle nivåer i grunnskolen. Bergen fikk sine konserter på Troldhaugen. Til sammen hadde vi ca. 10 000 skolebarn på Troldhaugen. I tillegg kom svært mange av dem tilbake i helgene, dragende på sine foreldre og besteforeldre og viste dem rundt.

Vi hadde et prosjekt til som ble utviklet sammen med Barnas Hus. Det var et komponistverksted med tre musikere og en komponist, Knut Waage, som laget et program med bare ny musikk som ble presentert for en ungdomsskole.

Komponisten dro deretter til skolen og arbeidet sammen med elevene i to- tre uker. Elevene kom tilbake til Troldhaugen og spilte sin egen komponerte musikk.

Disse prosjektene ønsker vi å videreføre, for vi har vist at de har stor betydning for ungene. Det har også stor betydning for institusjonen at vi har et levende publikum, ikke bare gruppeturister som kommer i busser.

I tillegg til de tre prosjektene som vi laget spesielt for Troldhaugen, hadde vi alle de prosjektene som ble utviklet over hele landet. Norges Musikkråd hadde en stor satsing hvor de forskjellige avdelinger utviklet materiell, idébanker osv. Skolekonsertene som Rikskonsertene produserte for Hordaland vil også være tilgjengelig senere for andre deler av landet. Disse hadde som utgangspunkt det jeg nevnte tidligere: musikken skal ikke tilpasses ungene, den skal levendegjøres for dem. De skal delta og involveres. Da behøver man ikke forenkle Grieg. Når ungene sang hans barnlige sanger med Nordahl Rolfsen- tekster, så er de ganske vanskelige. Men de er noe av det aller beste som er komponert for barn i vår del av verden, og vanskelighetene var stort sett i våre - de voksnes - hoder. Barna sang dem greit, uten forenkling. Det finnes forenklinger på "Blåmann, Blåmann, bukken min". Men det låter bedre uten.

Fremdeles ønsker vi å knytte vårt engasjement til nye prosjekter i Barnas Hus, for det er den beste måten for oss å få kontakt med skoleverk og med andre institusjoner.

Konklusjonen på Griegjubileet foreligger ikke ennå. Men vi har et hefte som heter "Slik feirer man en komponist". Vi har mange forskjellige arbeidshefter, og en "katalog for barn" som ble laget til utstillingen. Den handler om Edvard Grieg som barn. Den skal, som alt annet for barn til dette jubileet, gi barna følelsen av at det ikke er størrelsen det kommer an på. Grieg ble aldri større en 152 cm., men han var verd mye selv om det var kort vei fra ørene til tærne. Bjørnson sa på Griegs 60-års dag, at hvis man skal måle en stor mann, skal man ikke bare måle hva han har gjort, men også hva han har muliggjort. Det er det vi har villet med Griegjubileet - peke på noe av det som Grieg har muliggjort.